

Ірина Шило,
викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ДЕЯКІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ЗА НЕЗАКОННЕ ВИКОРИСТАННЯ СИМВОЛІКИ ТА ЗНАКІВ
ОХОРОНЮВАНИХ МІЖНАРОДНИМИ ДОГОВОРАМИ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ
КОДЕКСОМ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ КАЗАХСТАН**

За ст. 445 КК України [1] передбачено кримінальну відповідальність за незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного півмісяця, Червоного Кристала. Відповідно до абз. 1 ст. 1 Закону України «Про символіку Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала в Україні» від 8 липня 1999 р., символіка Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала (у тому числі Міжнародного руху Червоного Хреста та Червоного Півмісяця) – це емблеми Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала (зображення відповідно червоного хреста на білому тлі; червоного півмісяця на білому тлі; червоної рамки у формі квадрата на білому тлі, що стоїть на одній із своїх вершин), назви (слова «Червоний Хрест», «Червоний Півмісяць», «Червоний Кристал») і розпізнавальні сигнали (спеціальні міжнародно визнані допоміжні сигнали (світлові, радіо-, електронні), що використовуються як захисні та розпізнавальні знаки для позначення осіб, рухомого та нерухомого майна відповідно до Женевських Конвенцій про захист жертв війни від 12 серпня 1949 року, Додаткових протоколів до них та цього Закону [2].

Незаконне використання символіки може полягати у носінні її особами, які не мають на це права, незаконному позначенні транспортних засобів, іншого майна або певних зон і територій на місцевості, використанні майна з незаконно нанесеною символікою тощо [3, с. 1001].

Відповідно до ст. 15 згаданого Закону України № 862-ХІV «... Забороняється використання емблем Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала, комбінацій цих емблем; слів «Червоний Хрест», «Червоний Півмісяць», «Червоний Кристал», комбінацій цих слів; розпізнавального знака чи будь-якого іншого знака, найменування або сигналу, які являють собою імітацію (використання подібних кольорів або зображень) або можуть призвести до змішування, незалежно від мети такого використання, з порушенням положень цього Закону і Правил. Забороняється використання зазначених емблем або слів на вивісках, плакатах, оголошеннях, листівках, або розміщення їх на товарах чи упаковках, або продаж цих товарів чи спроба продажу; спроба введення в обіг товарів, помічених таким чином; або використання зазначених емблем або слів як елемента знака для інших емблем або найменувань, з порушенням положень цього Закону і Правил. Забороняється використання слів «Червоний Хрест», «Червоний Півмісяць», «Червоний Кристал», комбінацій цих слів у найменуваннях підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності; зображення емблем Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала на знаках для товарів і послуг, промислових зразках; використання цих слів або зображень як елемента знака для товарів і послуг, промислових зразків чи найменувань згідно з чинним законодавством України» [2].

Враховуючи положення санкції ст. 445 КК України, яка передбачає покарання у вигляді штрафу до п'ятдесяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян або арешт на строк до шести місяців, можна зазначити, що дане кримінальне правопорушення належить до кримінального проступку.

На відміну від чинного закону про кримінальну відповідальність України, Кримінальний кодекс Республіки Казахстан (далі – КК РК) у ст. 167 регулює положення щодо кримінальної відповідальності за незаконне користування знаками, що охороняються міжнародними договорами, яке полягає в умисному використанні всупереч міжнародним договорам під час військових дій емблем Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала або охоронних знаків для культурних цінностей, чи інших знаків, що охороняються міжнародним правом, або користування державним прапором або державними відзнаками противника, нейтральної держави, прапором або знаком міжнародної організації. Санкція зазначеної статті передбачає покарання у виді позбавлення волі, строком до п'яти років. Згідно зі

ст. 11 КК РК, дане кримінальне правопорушення є злочином середньої тяжкості [4].

Слід звернути увагу на те, що відповідно до п. 12 ст. 1 Закону Республіки Казахстан «Про культуру» від 15 грудня 2006 р., № 207-III, культурними цінностями є матеріальні та нематеріальні цінності світського і релігійного характеру, що мають історичне, художнє, наукове чи інше культурне значення [5].

Незаконність означає будь-які форми неправомірного користування емблемами і відмінними знаками (прапорами, нарукавними пов'язками і так далі). Незаконним вважається носіння зазначених знаків особами, які не належать до особового складу санітарних установ. Також, незаконне користування найменуванням Червоного Хреста і Червоного Півмісяця може виражатися в піднятті прапора чи іншому використанні знаків Червоного Хреста або Червоного Півмісяця на об'єктах, які не є санітарними установами (намети, транспортні засоби та ін.) [6].

Отже, аналіз положень законів про кримінальну відповідальність України та Республіки Казахстан вказує на те, що по-перше, КК РК встановлено більш суворе покарання, ніж передбачено КК України за подібне правопорушення; по-друге, дані діяння належать до різних класифікаційних категорій кримінальних правопорушень, що вказує на визначення їх ступеня суспільної небезпечності.

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14> (дата звернення 10.11.2020).

2. «Про символіку Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала в Україні»: Закон України від 8 липня 1999 р., № 862-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/862-14#Text> (дата звернення 24.02.2021 р.)

3. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Право, 2013. С. 1040

4. Уголовный кодекс Республики Казахстан: Закон Республики Казахстан от 3.07.2014 года № 226-V (с изменениями и дополнениями по состоянию на 30.12.2020г.). URL: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=31575252&doc_id2=31575252#pos=5;-102.45454406738281&pos2=665;-34.45454406738281. (дата обращения 24.02.2021р.)

5. «Про культуру»: Закон Республіки Казахстан від 15 грудня 2006 р., № 207-III URL : https://online.zakon.kz/document/?doc_id=30081960 (дата звернення 24.02.2021).

6. Уголовный кодекс Республики Казахстан: Научно-практический комментарий к УК РК. URL : https://zakon.uchet.kz/rus/docs/T9700167_1_1 (дата обращения 24.02.2021).

Сергій Чучко,
ад'юнкт кафедри криміналістики
та домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ШАХРАЙСТВ ПРИ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ

Вчинення шахрайства при купівлі-продажу товарів через мережу Інтернет в Україні характеризується багатьма аспектами, які вимагають володіння спеціальними знаннями. Іноді без них взагалі неможливо довести вину шахрая. З огляду на вказане, дослідження означеного питання є досить актуальним.

Стосовно визначення спеціальних знань, одразу зазначимо, що вчені по-різному характеризують цю категорію. На нашу думку, найбільш вдало характеризує сутність спеціальних знань визначення В. К. Лисиченка та В. В. Циркаля, які досліджувану категорію характеризують як незагальновідомі в судочинстві наукові, технічні та практичні знання, набуті в результаті професійного навчання чи роботи за певною спеціальністю особою, залученою як спеціаліст чи експерт з метою допомоги слідчому чи суду у з'ясуванні обставин справи або надання висновків з питань, для вирішення яких потрібне їх використання [3, с. 22].

Спеціальні знання в кримінальному провадженні можуть використовуватись по різному. Зокрема, В. В. Тіщенко поділяє їх використання на наступні форми: безпосередні,